

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1906, kl. 3 e. m.

Sammanatta stats- och lagutskottets utlåtande, n:o 8, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förlikningsmän för medling i arbetstvister.

I en till Riksdagen den 9 mars 1906 aflåten, till sammansatta stats- och lagutskottet för behandling öfverlämnad proposition, n:o 85, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen att för år 1907 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af 20,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Beträffande detta ärende har föredragande departementschefen till berörda statsrådsprotokoll yttrat följande:

»Kungl. Maj:t har denna dag beslutit genom nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga ett uppgjort förslag till lag angående medling i arbetstvister. Då antagande af förevarande lagförslag medför en utgift till bestridande af kostnaden för förlikningsinstitutionens verksamhet, torde medel härför böra äskas af Riksdagen. I sådant afseende erinrar jag, att det förslag, som förelades 1903 års Riksdag, lika litet som det nu föreliggande, upptog förslag till bestämda distrikt för en hvar af de blifvande förlikningsmännen. Efter beräkning af erforderligt antal distrikt samt den ersättning, som, med ledning af de mycket skiftande utlåtandena från Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande, borde till förlikningsmännen utgå, begärdes af 1903 års Riksdag, i sammanhang med framläggande af statsverkspropositionen, ett förslagsanslag till beredande af ersättning åt förlikningsmän för år 1904 af 40,000 kronor. Sammansatta stats- och lagutskottet vid 1903 års

Riksdag framhöll i sitt utlåtande, att den då föreliggande utredningen icke syntes möjliggöra någon tillförlitlig beräkning af anslagsbehovet i förevarande afseende. Då emellertid sådan utredning i frågans dåvarande läge svårigen syntes kunnat åvägabringas, och utskottet vore öfvertygad, att nödig sparsamhet skulle komma att iakttagas vid förvaltningen af de medel, som kunde blifva af Riksdagen för ändamålet anvisade, hemställde utskottet, att Riksdagen måtte medgifva, att för beredande af ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister på extra stat för år 1904 uppfördes ett förslagsanslag af 40,000 kronor.

På sätt inhämtas af det utlåtande, som afgifvits af särskildt utsedda kommitterade för förnyad granskning af det för 1903 års Riksdag framlagda förslaget till lag angående medling i arbetstvister, hafva dessa kommitterade ansett, att de olika länen borde till en början sammanföras till sex förlikningsdistrikt, samt beräknat ersättningen åt förlikningsmännen till omkring 20,000 kronor. Huru distriktsindelningen lämpligast bör ske, må för närvarande vara svårt att bedöma, och lärer frågan härom i hvarje fall böra blifva föremål för särskildt beslut framdeles af Kungl. Maj:t. Jag är emellertid ense med kommitterade, att, åtminstone innan någon erfarenhet vunnits om förlikningsmannainstitutionen och dess anlåtande till medling i uppkomna arbetstvister, det icke kan vara lämpligt att göra distrikten för små. Visserligen kommer därigenom en förlikningsman ofta att sakna den ort- och personalkännedom, som kan vara af en viss betydelse för hans verksamhet; men sådan kännedom kan dock näppeligen anses utgöra någon i hvarje fall nödvändig kvalifikation hos förlikningsmannen. Erfarenhet i industriens förutsättningar och villkor och i arbetarnas förhållanden samt full opartiskhet, intresse, uthållighet och en vidgad syn på arbetsaftalets olika områden förblifva alltid de egenskaper, som framför allt äro eftersträfvansvärda hos en förlikningsman. Ju flera distrikten göras, desto svårare blir det ock att vinna kompetenta och lämpliga personer för uppdraget.

Det är visserligen af vikt, att förlikningsmannen vid sidan af sin möjliga verksamhet i öfrigt kan äga tillräcklig tid för sitt förlikningsmannauppdrag; men detta uppdrag bör ej hafva karaktären af en särskild tjänst, därmed fast aflöning och fast anställning skulle vara förenade. Uppdraget måste i hufvudsak betraktas såsom ett förtroendeuppdrag. Det låter därför ock tänka sig, att till förlikningsman kan utses en person i den ställning, att han icke bör för detta uppdrag erhålla viss årlig ersättning, utan att han, för fullgörande af hvar särskild medling, erhåller godtgörelse för sina kostnader jämte skäligt arfvode för

besvär och tidspillan. Ett dylikt förfaringssätt blir gifvetvis att tillämpa, när för en speciell medling särskild person anlitas. Emellertid torde böra beräknas, att förlikningsman i allmänhet erhåller ett visst årligt arvode. Att härutinnan nu föreslå skäligt belopp är, synes mig, synnerligen vanskligt. Under antagande att de af förberörda kommitterade föreslagna förlikningsdistrikt befinnas lämpliga och med hvarandra likställda i arbetsböda — hvilket senare de emellertid näppeligen torde vara — kan förslagsvis beräknas en årlig ersättning till hvar förlikningsman af 2,500 kronor, hvilket för 6 förlikningsmän gör 15,000 kronor. Beräknas så 5,000 kronor för tillfälliga förlikningsmän, kommer man till den siffra kommitterade ifrågasatt.

I likhet med hvad 1903 års förslag upptog, torde rese- och traktamentsersättning till förlikningsmannen, äfvensom till ledamöterna i förlikningsnämnd, böra utgå efter tredje klassen i nu gällande resereglemente samt gäldas af det å sjätte hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.»

På grund af hvad sålunda anförts hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta ifrågavarande proposition.

Utskottet, som i sitt utlåtande n:o 7 hemställt, att Riksdagen måtte antaga förslag till lag angående medling i arbetstvister i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det i propositionen n:o 84 framlagda lagförslag, har icke funnit något att erinra emot hvad i nu förevarande proposition föreslagits; och får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen, under förutsättning att utskottets förenämnda utlåtande n:o 7 af Riksdagen godkännes, må för år 1907 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af 20,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Stockholm den 1 maj 1906.

På det sammansatta utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.